

ŽILINSKÝ
samosprávny kraj

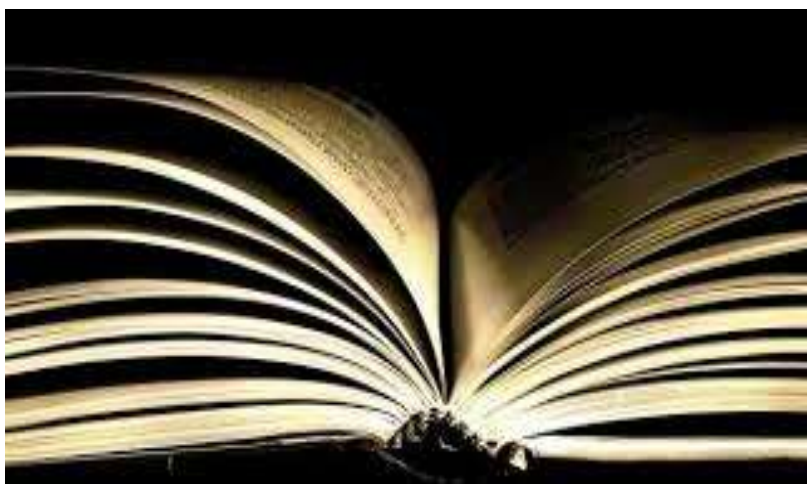

KRAJSKÁ KNIŽNICA v ŽILINE

SIEŤ VEREJNÝCH KNIŽNÍC V ŽILINSKOM SAMOSPRÁVNOM KRAJI

V ROKU

2015

Verejné knižnice v Žilinskom samosprávnom kraji v roku 2015

Krajská knižnica v Žilne v zmysle svojej krajskej pôsobnosti spracovala hodnotenie výsledkov činnosti verejných knižníc v Žilinskom samosprávnom kraji. Súčasťou hodnotenia sú výsledky činnosti, ktoré v roku 2015 dosiahla Krajská knižnica v Žiline, regionálne knižnice v Žilinskom kraji, ale aj mestské a obecné knižnice, ktoré na území kraja pôsobia.

Pri spracovávaní predkladaného materiálu sme vychádzali z vygenerovaných sumárnych údajov zo štátneho štatistického zisťovania za oblasť verejných knižníc, ktoré nám na základe žiadosti poskytlo Národné osvetové centrum, odbor výskumu štatistiky a kultúry. Sumárne výkazy nám boli poskytnuté za jednotlivé okresy, osobitne za mestské a obecné knižnice a tiež aj sumárny výkaz za všetky verejné knižnice v Žilinskom kraji. Údaje o počtoch knižníc a ich pobočkách v jednotlivých okresoch boli revidované metodikmi regionálnych knižníc Žilinského kraja. Opravené údaje o počte knižníc a ich pobočkách sú uvedené v tab. č. 1. Verejné knižnice v Žilinskom kraji v roku 2015.

Pri prepočtoch údajov na 1 obyvateľa okresu alebo kraja sme pracovali s počtom obyvateľov za celý okres alebo kraj, t.j. do počtu obyvateľov okresu (kraja) boli zahrnutí aj obyvatelia obcí, kde knižnice v sledovanom roku nepracovali, alebo kde boli knižnice v minulosti zrušené.

Sieť verejných knižníc v Žilinskom samosprávnom kraji

- 1 regionálna knižnica s krajskou pôsobnosťou + 6 pobočiek
- 4 regionálne knižnice + 7 pobočiek
- 13 mestských knižníc + 7 pobočiek
- 19 profesionalizovaných obecných knižníc + 1 pobočka
- 200 neprofesionalizovaných obecných knižníc + 3 pobočky

Spolu 237 pracujúcich verejných knižníc + 24 pobočiek

Tabuľka č. 1 Verejné knižnice v Žilinskom kraji v roku 2015

Okres	Krajská knižnica	Pobočky	Regionálne knižnice	Pobočky	Mestské knižnice	Pobočky	Knižnice s profesion., knihovníkom	Pobočky	Knižnice s neprofes. knihovníkom	Pobočky	Počet pracujúcich knižníc spolu	Počet pobočiek spolu	Počet nepracujúcich knižníc
Bytča	0	0	0	0	1	2	1	0	9	1	11	3	1
Čadca	0	0	1	1	2	0	8	0	10	1	21	2	1
Dolný Kubín	0	0	1	0	0	0	1	0	10	0	12	0	12
Kysucké N. Mesto	0	0	0	0	1	0	2	0	8	0	11	0	1
Liptovský Mikuláš	0	0	1	2	1	0	1	0	40	0	43	2	8
Martín	0	0	1	4	1	0	0	0	31	0	33	4	7
Ružomberok	0	0	0	0	1	4	0	0	22	0	23	4	1
Námestovo	0	0	0	0	1	0	2	0	12	0	15	0	6
Turčianske Teplice	0	0	0	0	1	0	0	0	16	0	17	0	6
Tvrdošín	0	0	0	0	2	1	1	1	9	0	12	2	1
Žilina	1	6	0	0	2	0	3	0	33	1	39	7	11
Spolu	1	6	4	7	13	7	19	1	200	3	237	24	55

Tabuľka č. 2 Verejné knižnice v Žilinskom kraji v roku 2015 - vybrané ukazovatele

Okres	Počet obcí v okrese spolu	Počet pracujúcich knižníc spolu	Počet nepracujúcich knižníc	Počet knižníc s obnovenou činnosťou	Počet zrušených knižníc alebo zlúčených so školskou knižnicou	Počet automatizovaných knižníc	Počet knižníc s internetom pre verejnosť	Počet knižníc podporených z grantov MK SR	Počet knižníc bez finančných prostriedkov na nákup KP v roku 2016
Bytča	12	11	1	0	0	2	3	2	2
Čadca	23	21	1	0	0	8	16	4	4
D.Kubín	24	12	12	0	0	4	3	3	8
K.N.Mesto	14	11	1	0	0	2	7	5	4
L. Mikuláš	56	43	8	1	0	7	7	3	12
Martín	43	33	7	0	0	3	18	2	8
Ružomberok	25	23	1	0	0	2	10	1	4
Námestovo	24	15	6	0	1	8	12	4	10
Turč. Teplice	26	17	6	0	0	1	8	2	4
Tvrdošín	15	12	1	1	0	6	6	6	4
Žilina	53	39	11	0	0	7	19	7	7
Spolu	315	237	55	2	1	50	110	39	64

V roku 2015 na území Žilinského kraja poskytovalo knižničné služby **237 verejných knižníc**, t.z., že 75 % miest a obcí v Žilinskom kraji má svoju verejnú knižnicu. Okrem pracujúcich knižníc metodické oddelenia jednotlivých regionálnych knižníc evidovali ďalších **55 verejných knižníc, ktoré v roku 2015 stagnovali**. Niektoré knižnice nepracovali z dôvodu absencie vhodného priestoru pre umiestnenie knižnice a niektoré prestali poskytovať svoje služby z dôvodu dlhodobého nezájmu občanov o ich služby. V mnohých obciach stagnácia knižnice, v horšom prípade aj jej zrušenie je v niektorých prípadoch dôsledkom dlhodobého nezájmu zo strany zriaďovateľa, ktorý nezabezpečil primerané priestorové podmienky a finančné prostriedky na činnosť knižnice. Verejné knižnice, ktoré stagnujú dlhšie obdobie je veľmi ťažké po rokoch opäť naštartovať. V roku 2015 v Žilinskom kraji svoju činnosť obnovili len dve obecné knižnice. V niektorých prípadoch po rokoch stagnácie, zriaďovatelia knižníc zvolia možnosť zlúčenia knižnice s inou, najčastejšie školskou knižnicou. V roku 2015 v Žilinskom kraji došlo k zlúčeniu verejnej knižnice so školskou v okrese Námestovo – Obecná knižnica v Mutnom bola zrušená a zlúčila sa so školskou knižnicou v Zubrohlave.

Napriek tomu, že 18 % obecných knižníc v kraji stagnuje, na druhej strane v Žilinskom kraji pracujú aj verejné knižnice, ktoré sú pýchou obce alebo mesta. Viaceré mestá a obce vybudovali z knižníc „živé“ kultúrno-spoločenské a oddychovo-relaxačné centrá. Výstavba nových priestorov alebo rekonštrukcia starých, výmena interiérového vybavenia, zabezpečenie novej techniky, automatizácia knižničných služieb, internetizácia – tým všetkým prešla veľká časť verejných knižníc v kraji. Mnohé knižnice okrem prostriedkov zriaďovateľa využívali a aj v sledovanom roku **využili grantové prostriedky MK SR** na nákup knižného fondu, ale aj na nákup interiérového, technického a softvérového vybavenia. V súčasnosti podporu knižníc zabezpečuje Fond na podporu umenia a závisí od vytrvalosti a snahy knihovníkov a ich zriaďovateľov, či takúto podporu dostanú. V roku 2015 bolo zo spomínaných zdrojov **podporených 39 verejných knižníc v kraji**.

V roku 2015 **automatizované knižnično-informačné služby** v Žilinskom kraji poskytovalo 50 knižníc, čo je 21 % zo všetkých pracujúcich verejných knižníc. Najviac knižníc, ktoré využívajú knižnično-informačný systém pracovalo v okrese Námestovo, kde je

automatizovaných 53 % aktívnych knižníc, a tiež v okrese Tvrdošín, kde je automatizovaných 50 % knižníc. V okrese Čadca poskytuje automatizované služby 38 % knižníc a 33 % v okrese Dolný Kubín. V ostatných okresoch kraja počet automatizovaných knižníc nepresahuje 20 %.

V roku 2015 **prístup na internet v priestoroch** knižníc poskytovalo 110 verejných knižníc, čo je 46 % zo všetkých pracujúcich knižníc kraja a 50 verejných knižníc poskytovalo vo svojich priestoroch aj wifi pripojenie.

Najviac **internetizovaných knižníc** v Žilinskom kraji je v okrese Čadca, kde internet pre používateľov poskytuje až 75 % knižníc. Podobne, aj v okrese Námestovo, z pracujúcich knižníc je až 73 % internetizovaných, v okrese Kysucké Nové Mesto je internetizovaných 64 % knižníc, v okrese Martin 55 %, Tvrdošín 50 %, Žilina 49 %, Turčianske Teplice 47 %, Bytča 45 %, Ružomberok 43 %, Dolný Kubín 25 % a v okrese Liptovský Mikuláš je internetizovaných 16 % knižníc.

1. Knižničný fond

V roku 2015 dosiahol knižničný fond verejných knižníc Žilinského kraja 2 191 597 knižničných jednotiek. Stav fondu sa oproti roku 2014 mierne znížil, a to o 37 212 knižničných jednotiek. Úbytok bol zaznamenaný nielen z dôvodu vyradovania neaktuálneho a opotrebovaného knižného fondu, ale fond sa znížil aj z dôvodu nezapočítania knižného fondu knižníc, ktoré v roku 2015 nepracovali. Najvyšší **úbytok** knižničného fondu bol zaznamenaný v okrese Žilina (- 29 249), v okrese Dolný Kubín (- 8 954) a v okrese Martin (- 5 466). Celkové **prírastky** knižničného fondu v kraji dosiahli 41 571 knižničných jednotiek, z toho **kúpou** do knižníc pribudlo 26 442 a **darom** 14 929 knižničných jednotiek. Podiel prírastku kúpou tvoril 64 % z celkových prírastkov. Prírastky kúpou boli oproti r. 2014 vyššie o 5 515 KJ (+ 26 %), čo bolo vo veľkej miere ovplyvnené nielen štedrejšími príspevkami na nákup kníh zo strany zriaďovateľov, ale prírastky knižničného boli vyššie aj vďaka vyšším grantovým prostriedkom, ktoré knižnice získali zo štátneho fondu prostredníctvom grantového systému Ministerstva kultúry v rámci dotačného programu Kultúrne aktivity v oblasti pamäťových inštitúcií.

V celkovom **zložení knižničného fondu** verejných knižníc Žilinského kraja prevažovala krásna literatúra pre dospelých, ktorá tvorila až 41,4 % celkového fondu (907 364 KJ). Fond odbornej literatúry pre dospelých tvoril 27,5 % (603 448 KJ), fond krásnej literatúry pre deti 26,2 % (573 261 KJ) a fond odbornej literatúry pre deti tvoril 4,9 % (107 524 KJ).

Verejné knižnice Žilinského kraja v roku 2015 poskytovali svojim používateľom 850 titulov **periodickej tlače**, čo je až o 75 titulov periodík menej ako v roku 2014 ! Zdá sa, že sa tzv. kríza periodík, ktorá trvá už niekoľko rokov, prejavila aj v sledovanom roku 2015. Počty titulov periodickej tlače boli nižšie hlavne v okrese Čadca, keď napr. Kysuckej knižnici klesli počty odoberaných periodík o 37 titulov a v Turčianskej knižnici v Martine bol zaznamenaný pokles o 21 titulov periodickej tlače. Zníženie počtu odoberaných titulov periodickej tlače bol zaznamenaný aj v obecných knižniciach Žilinského kraja, spolu pokles predstavoval 28 titulov periodík. Najviac – 13 titulov periodík pokleslo v knižniciach okresu Martin, 7 titulov v okrese Liptovský Mikuláš, 4 v okrese Čadca. V ostatných okresoch počty titulov periodík poklesli len minimálne.

2. Výpožičky

Aj v roku 2015 bol vo verejných knižniciach Žilinského kraja zaznamenaný mierny pokles počtu výpožičiek. V sledovanom roku **bolo zrealizovaných 2 771 870 výpožičiek** a tento počet bol nižší oproti roku 2014 o 22 514 (- 0,81 %). Pokles výpožičiek sa prejavil najviac pri odbornej literatúre pre deti (- 7 480, -5,3 %), ale aj pri odbornej literatúre pre dospelých (6 854, - 1,22 %). Medziročné poklesy boli zaznamenané aj pri výpožičkách periodík (- 9 251, - 1,8 %). Pokles výpožičiek bol zaznamenaný hlavne na úrovni mestských (- 34 738, - 5,9 %) a obecných knižníc Žilinského kraja (- 13 732, - 3,7 %). Zaujímavou skutočnosťou je nárast výpožičiek špeciálnych dokumentov o 11 % (+ 2 415). Krajská knižnica v Žiline už druhý rok sprostredkuje požičiavanie elektronických kníh cez internetový portál eReading.cz a niektoré verejné knižnice v ostatnom období začali s požičiavaním iných špeciálnych knižničných dokumentov, napr. spoločenských hier.

V roku 2015 si 1 obyvateľ Žilinského kraja vypožičal priemerne 4 knižničné dokumenty a každý registrovaný používateľ si vypožičal priemerne 45 knižničných dokumentov.

Jedným z najväznejších dôvodov pre neustály pokles výpožičiek vo verejných knižniciach je nedostatočná akvizícia z dôvodu dlhodobo poddimenzovaných finančných prostriedkov zo strany zriaďovateľov. Veľkým konkurentom tradičných knižníc sú aj nové informačné médiá a nové technológie, prostredníctvom ktorých sa používatelia k žiadaným informáciám dostanú oveľa rýchlejšie ako návštevou tradičnej kamennej knižnice.

Verejné knižnice Žilinského kraja zo siete verejných knižníc Slovenska alebo z iných knižničných sietí pre svojich používateľov vypožičali 4 915 dokumentov a iným knižniciam zapožičali 888 knižničných jednotiek formou **medziknižničnej výpožičnej služby**. Túto službu vo veľkej miere poskytujú všetky regionálne knižnice, 8 mestských knižníc (Bytča, Kysucké Nové Mesto, Liptovský Hrádok, Námestovo, Ružomberok, Trstená, Tvrdošín a Turčianske Teplice) a len niekoľko obecných knižníc. V regionálnych knižniciach záujem o túto službu zo strany používateľov pretrváva, preto poskytovanie tejto služby je vo veľkých knižniciach bežným štandardom. Medziknižničná výpožičná služba je jedným zo spôsobov ako uspokojiť dopyt používateľov po literatúre, ktorú knižnica nevlastní. Niektoré mestské i obecné knižnice však túto službu nepropagujú a čitateľom medziknižničnú službu neponúkajú. Nevyužívajú tak právo každej zaregistrovanej knižnice túto službu poskytovať a ukracujú tak svoju knižnicu o lepší kredit medzi používateľmi.

3. Používatelia, návštevníci, podujatia

V roku 2015 bolo vo verejných knižniciach Žilinského kraja **zaregistrovaných 61 038 používateľov**, čo je 8,87 % z celkového počtu obyvateľov Žilinského kraja. V porovnaní s predchádzajúcim rokom ide opäť o mierny pokles, a to o – 1 433 používateľov (- 2,3 %). Mierny pokles zaznamenali mestské (- 386 používateľov), ale aj obecné knižnice Žilinského kraja (- 562 používateľov). Najvýraznejší pokles, a to až 736 používateľov zaznamenala Krajská knižnica v Žiline. Ak pokles používateľov analyzujeme podľa okresov, najvyšší pokles bol zaznamenaný v okrese Žilina (- 635), na ktorom sa najviac podieľala už spomínaná krajská knižnica. Druhým okresom s výraznejším poklesom počtu používateľov bol okres Bytča, kde počet používateľov klesol až o 16 % (- 509). V ostatných okresoch kraja bol pokles mierny, v okrese Čadca bol zaznamenaný dokonca nárast o 256 používateľov.

Pri výpočte percenta používateľov z celkového počtu obyvateľov kraja sme brali do úvahy celkový počet obyvateľov Žilinského kraja (nielen počty obyvateľov tých obcí a miest kde knižnica pracovala). Podobne, aj pri výpočte percenta používateľov v jednotlivých okresoch sme pracovali so sumárnymi počtami obyvateľov jednotlivých okresov. **Najvyššie percento používateľov z počtu obyvateľov** dosiahol okres Čadca (11,19 %), Dolný Kubín (10,25 %)

a Žilina (10,27 %). Nižšie percento používateľov z počtu obyvateľov dosiahli okresy Kysucké Nové Mesto (9,39 %), Martin (8,85 %), Ružomberok (8,83 %), Bytča (8,50 %) a Liptovský Mikuláš (7,73 %). Najnižšie percento používateľov z počtu obyvateľov dosiahol okres Námestovo (4,41 %), o niečo viac okres Turčianske Teplice (5,99 %) a okres Tvrdošín (6,66 %). Z celkového počtu používateľov verejných knižníc Žilinského kraja deti do 15 rokov tvorili takmer 40 % (23 953). **Najvyššie percento detských používateľov z celkového počtu používateľov** dosiahol okres Bytča (67,19 %), najnižšie percento detí z počtu používateľov dosiahol okres Dolný Kubín (33,10 %). Vysoké percento detských používateľov z celkového počtu používateľov dosiahol aj okres Námestovo (57,97 %), okres Turčianske Teplice (47,98 %), Kysucké Nové Mesto (46,85 %) a Tvrdošín (40,28 %). Nižšie percento detských používateľov z celkového počtu používateľov dosiahol okres Liptovský Mikuláš (38,56 %), Ružomberok (37,90 %), Martin (37,21 %), Čadca (37,11 %) a Žilina (34,02 %).

Verejné knižnice Žilinského kraja v sledovanom roku navštívilo 965 883 návštevníkov s cieľom využiť ich služby alebo sa zúčastniť na podujatiach. Po období, kedy sa **počet návštevníkov** verejných knižníc znižoval, v roku 2015 sme zaznamenali **mierny nárast**, a to o 34 230 návštevníkov. Aj napriek nárastu počtu návštevníkov v sledovanom roku 2015, predpokladáme, že znižovanie počtu fyzických návštevníkov knižníc bude pokračovať. V dôsledku automatizácie knižničných činností a prenikaniu nových informačných technológií do všetkých sfér, a teda aj do praxe knižníc, došlo k zásadnej zmene v komunikácii knižnica verzus používateľ (komunikácia s používateľom online, generovanie a zasielanie elektronických upomienok, rezervácie a prolongácie výpožičiek online, knižničný katalóg online a pod.). Je zrejmé, že v dôsledku spomínaných zmien, kedy používatelia vo veľkej miere komunikujú s knižnicou len elektronickou cestou, bude sa počet fyzických návštevníkov knižníc neustále znižovať.

V sledovanom roku 2015 sa počet fyzických návštevníkov knižníc mierne zvýšil aj z dôvodu zvýšeného počtu kolektívnych podujatí. V roku 2015 bolo vo verejných knižniciach Žilinského kraja **zrealizovaných 5 025 podujatí**, čo bolo o 119 viac ako v predchádzajúcom roku (+ 2,4 %). Z celkového počtu podujatí, 18 % bolo zrealizovaných **formou informačnej výchovy**, čo predstavuje 916 podujatí. Nárast podujatí zaznamenali regionálne knižnice (Kysucká knižnica nárast + 100, Oravská knižnica A. H. + 110 a Krajská knižnica v Žiline + 40). Obecné knižnice v Žilinskom kraji tiež zaznamenali mierny nárast (+ 9), ale mestské knižnice mierny pokles podujatí (- 29). Na úrovni mestských knižníc nárast zaznamenala Mestská knižnica v Bytči (+ 9), Mestská knižnica v Kysuckom Novom Meste (+ 26), Mestská knižnica v Námestove (+ 4) a Mestská knižnica v Turčianskych Tepliciach (+ 6). V ostatných mestských knižniciach bol zaznamenaný pokles počtu zrealizovaných podujatí. Počet podujatí na úrovni obecných knižníc sa zvýšil len nepatrne, a zároveň treba dodať, že obecné knižnice v roku 2015 zaznamenali pomerný veľký pokles počtu zrealizovaných informačných príprav, a to až o 121 (- 32 %)!

4. Informačné technológie

V ostatných rokoch sa v štátnom štatistickom výkaze o knižnici sledovali celkové počty počítačov, bez rozdielu, či počítače využívali zamestnanci knižnice alebo používatelia. V roku 2015 nastala vo vykazovaní zmena a v štátnej štatistike sa v knižniciach sledovali počty len tých počítačov, **ktoré boli prístupné verejnosti** a z toho, koľko počítačov pre verejnosť bolo s prístupom na internet. Podľa sumárnych údajov v Žilinskom kraji bolo v roku 2015 vo verejných knižniciach **248 počítačov prístupných verejnosti a z toho 233 počítačov bolo s prístupom na internet (- 51)**. Jedným z dôvodov poklesu počtu počítačov bolo ukončenie celoštátneho projektu Verejný internet v slovenských knižniciach. Pokles záujmu o internet

v priestoroch knižníc súvisí aj s vysokou internetizáciou domácností a s možnosťami širokého využitia internetu prostredníctvom mobilných sietí.

Podľa údajov zo sumárnych výkazov v štátnom štatistickom výkaze za Žilinský kraj, v roku 2015 **vlastné webové sídlo malo 24 verejných knižníc**. Obávame sa však, že pri spomínanom údaji niektoré verejné knižnice vykázali vlastné webové sídlo aj v prípade, ak informácie o činnosti knižníc boli len súčasťou webovej stránky zriaďovateľa. **Informácie o službách knižnice** na webovom sídle zriaďovateľa vykázalo len 115 knižníc, čo je len polovica z verejných knižníc kraja. Tento údaj poukazuje na nízku propagáciu knižníc a ich služieb prostredníctvom moderných informačných médií.

Elektronický katalóg kníh svojim používateľom poskytovalo 16 verejných knižníc v kraji. Z 13-ich mestských knižníc v kraji vlastnú www stránku mali len 4 mestské knižnice. Ostatné mestské knižnice mali informácie o svojich službách na webovej stránke svojho zriaďovateľa. Elektronický katalóg kníh, či už samostatný, alebo katalóg, ktorý je súčasťou súborného katalógu užívateľov KIS MASK malo 6 mestských knižníc

Potešiteľná je skutočnosť, že **pripojenie prostredníctvom siete WIFI** vykázalo 50 verejných knižníc, čo je o polovicu viac knižníc ako v predchádzajúcom roku 2014.

5. Finančné hospodárenie knižníc

Príjmy z hlavnej činnosti vo verejných knižniciach Žilinského kraja dosiahli čiastku 2 750 898 €, čo je o 10 264 € (- 0,4 %) menej ako v predchádzajúcom roku 2014. **Transfery na činnosť** verejných knižníc v Žilinskom kraji, **resp. dotácie na činnosť od zriaďovateľa** v sumáre stúpili o 231 111 € (+ 9 %). Zvýšené transfery od zriaďovateľa boli zaznamenané najviac vo verejných knižniciach miest a obcí, a to + 87 248 (+ 11 %).

Celkové grantové prostriedky, ktoré knižnice v roku 2015 získali boli nižšie o 123 517 €, avšak granty zo štátneho rozpočtu (granty MK SR a granty Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny boli vyššie o 8 102 €). Po prvýkrát sa v štátnych štatistických výkazoch sledovali aj granty získané z rozpočtu Európskej únie. Regionálne knižnice Žilinského kraja prostriedky EÚ vykázali vo výške 11 906 €.

Celkové tržby verejných knižníc kraja (tržby za knižničné činnosti, kopírovanie, prenájom) boli nižšie oproti predchádzajúcemu roku o 11 466 € (- 6,6 %). V rámci tržieb, poklesli hlavne príjmy z knižničných činností o – 6 455 € (- 4,3 %). Jedným z hlavných dôvodov poklesu príjmov verejných knižníc z knižničných činností je neustály medziročný pokles počtu používateľov a tým aj tržieb za zápisné a tiež aj pokles príjmov za upomienky.

6. Prostriedky na nákup knižničných fondov

Na nákup knižničného fondu verejných knižníc Žilinského kraja boli v sledovanom roku použité prostriedky v sume 235 036 €. **Tieto prostriedky boli vyššie** oproti predchádzajúcemu roku o + 38 627 €, čo predstavuje potešiteľný nárast o 16 % ! Napriek tomu z pracujúcich verejných knižníc kraja **finančné prostriedky na nákup knižničného fondu nedostalo 63 knižníc**, čo je 26,6 % z celkového počtu pracujúcich knižníc.

Nárast finančných prostriedkov na nákup knižného fondu bol vyšší na úrovni regionálnych knižníc, ale aj mestských a obecných knižníc. Na úrovni regionálnych knižníc bol nárast prostriedkov o 21 % (+ 23 498 €), na úrovni mestských knižníc bol nárast o 17 % (+ 9 729 €) a na úrovni obecných knižníc bol zaznamenaný nárast o 8 % (+ 5 403). V mestských knižniciach boli prostriedky na nákup vyššie aj vďaka podporeným grantom na nákup knižného fondu z MK SR (podrobnú analýzu nákupu knižničného fondu ako aj ďalších knižničných ukazovateľov mestských knižníc v Žilinskom kraji uvádzame v analýze činnosti mestských knižníc za rok 2015, ktoré vydala KKŽ v Žiline, 2016, 21 s., 4 príl.).

Nákup knižničného fondu verejných knižníc v Žilinskom kraji, ale aj nákup interiérového vybavenia, softvéru a techniky bol v sledovanom roku podporený aj zo štátnych prostriedkov Ministerstva kultúry SR, keď bolo podporených 39 projektov verejných knižníc. Podporené boli aj projekty zamerané na organizáciu rôznorodých kultúrno-vzdelávacích a tradičných regionálnych podujatí. Štátne prostriedky získali všetky regionálne a mestské knižnice (okrem Mestskej knižnice v Krásne nad Kysucou) a 27 obecných knižníc.

Najviac finančných prostriedkov na nákup knižničných fondov v prepočte na 1 obyvateľa okresu bol zaznamenaný v okrese Čadca a v okrese Dolný Kubín - rovnako - 0,40 €. V okrese Bytča, Žilina a Liptovský Mikuláš bol prepočet finančných prostriedkov na 1 obyvateľa okresu rovnaký, a to 0,38 €, v okresoch Ružomberok 0,37 €, Kysucké Nové Mesto 0,35 €, Martin 0,32 € a Tvrdošín 0,21 €. Finančné prostriedky na nákup knižného fondu boli po prepočte najnižšie v okresoch Námestovo a Turčianske Teplice – v oboch rovnako – len 0,15 € na 1 obyvateľa okresu.

7. Metodická činnosť

Krajská knižnica v Žiline plní funkciu mestskej knižnice pre mesto Žilina a funkciu regionálnej knižnice pre okresy Žilina a Bytča. Zároveň koordinuje a metodicky usmerňuje 4 regionálne knižnice Žilinského samosprávneho kraja. V rámci svojich regionálnych úloh poskytuje **metodickú pomoc a poradenské služby** pre 38 pracujúcich verejných knižníc v okrese Žilina a 11 verejných knižníc v okrese Bytča. Kysucká knižnica v Čadci zabezpečuje metodickú pomoc pre 20 knižníc v okrese Čadca a 11 knižníc v okrese Kysucké Nové mesto. Liptovská knižnica G. F. Belopotockého v Liptovskom Mikuláši vykonáva metodickú činnosť pre 42 knižníc v okrese Liptovský Mikuláš a 23 knižníc v okrese Ružomberok, Oravská knižnica A. Habovštiaka v Dolnom Kubíne poskytuje metodickú pomoc pre 11 knižníc v okrese Dolný Kubín, 15 knižníc v okrese Námestovo a 12 knižníc v okrese Tvrdošín. Turčianska knižnica v Martine metodicky usmerňuje 32 knižníc v okrese Martin a 17 knižníc v okrese Turčianske Teplice. Zároveň všetky regionálne knižnice podľa potreby poskytujú metodickú pomoc aj školským knižniciam, ktoré pracujú v ich metodickej pôsobnosti.

V rámci svojej metodickej pôsobnosti regionálne knižnice a krajská knižnica vykonali spolu **193 metodických návštev** mestských, obecných a školských knižníc v Žilinskom kraji. Metodické návštevy a ďalšia metodická činnosť bola zameraná na zisťovanie stavu a činnosti jednotlivých knižníc, na zaškolenie nových knihovníkov, usmernenie pri vykonávaní fyzickej revízie knižničného fondu, zaškolenie pri implementácii knižnično-informačného systému do knižnice, pomoc pri spracovaní projektov do rôznych grantových schém, pomoc pri organizovaní kolektívnych podujatí a pod. Metodické pracoviská krajskej knižnice a regionálnych knižníc v roku 2015 zorganizovali **19 metodických porád a odborných seminárov** za účelom odborného vzdelávania vlastných pracovníkov, ale aj knihovníkov mestských a obecných knižníc svojich regiónov.

8. Zamestnanci knižníc

V štátnom štatistickom vykazovaní za rok 2015 boli počty zamestnancov vykazované len vo fyzických osobách, nie v prepočítanom stave ako tomu bolo v predchádzajúcich rokoch. Stav zamestnancov verejných knižníc kraja v roku 2015 nie je preto možné reálne vyčíslieť a porovnať s predchádzajúcim rokom.

Názov: Sieť verejných knižníc v Žilinskom samosprávnom kraji v roku 2015

Vydala: Krajská knižnica v Žiline

Zostavila: Mgr. Božena Sobolová

Zodpovedná redaktorka: Mgr. Katarína Šušoliaková, riaditeľka Krajskej knižnice v Žiline

Rok vydania: 2016

Počet strán: 7 + 13 tabuliek

Počet výtlačkov: 10 ks